

ארוסה פרק רביעי סוטה

בב א מו"י פ"ב מהל' סוטה הלכה ב:

משום דזיקת נשואה עושה ספק נשואה. אלמא דמספיקא אמרי ז"ש יחלוקו, ולא מוקמי לכולהו נכסי בחזקה יורשי האשה מטעם שטר העומד לגבות כגזבי דמי' י"ל: גזי נפל הצית עליו ועל אצו לא היו לנן נכסים, אלא שהיא אומרת: האז ראשון ממך, וירש הבן, וישמעבדו לכתובתה. התם ודאי נכסי האז לא עמדו מעולם כזכו האשה, ואעפ"כ, כיון דאמר כגזבי דמי - הרי הוא ספק אס האז מת ראשון דעמדו הנכסים בחזקה, או הבן מת ראשון ואין לה באותם נכסים כלום ונחזקה היורשין הן. הלכך ספק הוא אס עמד שטר שלה לגבות מאותן נכסים כלל, הלכך חולקין. וכן נפל

תורה אור

וב"ה סב"י: שטר העומד לגבות - לאו סב"י לאו בגבוי דמי' והוא ל"ה היא פועלת מספק, דללמא ונאי. הלכך אינהו ודאי והיא ספק, ואין ספק מו"יא מידי ודאי, ועל"ה להצ"א ראיה שלל וינתה. מחלוקת. דפליג ר"א ופ"ק: יכול לישא אחרת כו'. בעקרה וזקינה. דליפא למימר אינה שותפה. אלא טעמא מנשא דלא מו"יא לקיימה - על"ה פליג ר"א ופ"ק: ראיה לקיימה היא, דכ"ל לישא אשה אחרת. אבל איילוניות. נהי גמי דראיה לקיימה, מיהו לא שתיא מהאי טעמא

וב"ה סב"י: שטר העומד לגבות - לאו סב"י לאו בגבוי דמי' s. "מעופרת חבורו" כו'. s. אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוב: מחלוקת בעקרה וזקינה, אבל איילוניות - דברי הפ"א לא שותה ולא נוטלת פתובתה, שצ"אמר: ונקתה ונורעה במלכ"ט ורע" - מי שדרבה דחוריע, יצאה זו שאין דרבה דחוריע. מיתבי: *המקנא לארוסתו וישומרת יבם שפ"ו, אם עד שפ"א פנסה גסתרה - לא שותה ולא נוטלת פתובתה. מעופרת

הצית עליו ועל אשתו, ספק אס היא מתה ראשונה וירשה הצעל, שלא ניתנה לגבות מחיים, אי נמי איפכא, וירשה זאין מכהה. וכן גזי שומרת יבם שמתה, אמר: הואיל והללו זאין לירש והללו זאין לירש - יחלוקו. אבל הכא, שהיא צחיים והכתובה ניתן לגבות לאחר מיתת הצעל, דכיון דדמיא כגביה - על היורשין להצ"א ראיה שזינתה. וכה"ג אומר בפרק "החולק" (יבמות דף לז:): רישא דאיתא לדידה - הוא לא איהו ודאי ואינהו

ספק, ואין ספק מו"יא מידי ודאי סיפא מתה - הללו זאין לירש והללו זאין לירש. *בית הלל אומרים או שותות או לא נוטלות בתובתן.

[שייך לעיל במשנה]

דראיה להריון צעינן. ועקרה - על יד מפה, וזקינה - מינא דצמ הריון היא קודם לכן, אצל איילוניות מפטן אפה לקיימה היא ולא מו"יא. לא

צפ" "החולק" (ג"ט) מפרש: מתוך שלא שותות לא נוטלות כתובתן. ולא ידענא בנכסי לאן ברזל מאי קא סבר ז"ה. דצפ" "מי שמת" (ב"ב דף קמח), גזי נפל הצית עליו ועל אשתו, אמרי ז"ה: הנכסים בחזקה עומדות. ופי': נכסי לאן ברזל. ופליגי אמוראי בגמרא בחזקה מי, בחזקה יורשי הצעל או בחזקה יורשי האשה, ובר קפרא תני: הללו זאין לירש והללו זאין לירש - יחלוקו. אבל הכא שהיא צחיים - בחזקה הן עומדים. או דלמא כיון דאחריותם היו על הצעל - היו בחזקה, ול"ש, ושייכא בפלוגתא דהתם. ובנכסי מלוג לא פליג ז"ה, דאפי' גזי ספק מוקי להו בחזקה יורשי האשה, וכ"ש הכא דאפי' ודאי זינתה לא הפסידתה, כדאמר בפרק "אלמנה ניזונית" (כתובות דף קא:). היוצאת משום שם רע - נוטלת מה שצפינה ויוצאה. ופי': נכסי מלוג. ואם תאמר: מ"ש מתניין מפלוגתא דרב הונא ורב יהודה ורב נחמן ור' יוחנן, דפליגי צפ"ק דכתובות (דף יב:): "מנה לי צידך", והלה אמר "איני יודע", רב הונא ורב יהודה אמרי: חייב, רב נחמן ורב יוחנן אמרי: פטור. ה"נ; היא טוענת ברי, אבל הוא אינו יכול לטעון טענת ברי, ותהו תיובתא דרב הונא! י"ל: מאחר שהתורה עשאה ספק עד שתשהה - אינה יכולה לטעון טענת ברי. ופלוגתא דמתני' התם "הנושא את האשה ולא מנא לה בתולים" - לא שייכא להכא, דהתם אפילו ז"ש מודו, דשמא אותו שטר מעולם לא עמד לגבות, שהרי הצעל טוען מקחו היה מקח טעות. והכא לא שייך למימר אליבא דז"ה: העמד אשה על חזקה ואימור לא זינתה - שהרי רגלים [לדבר], שקינא לה ונסתרה, והכתוב הוציאה מאותה חזקה ועשאה ספק.

בית הלל סב"י שטר העומד לגבות לאו בגבוי דמי' אי קשיא מהא דאמר צפ" "המקנא" (ב"מ דף קי:). יתומים אמרו "אנו השצחנו", וצ"ח אומר "אציקם השצחתי", על מי להצ"א ראיה? סבר רב הונא למימר: ארעא בחזקה יתמי קיימא, ועל ז"ה להצ"א ראיה. אמר ליה ההוא סבא, הכי אמר ר' יוחנן: על היתומים להצ"א ראיה. מאי טעמא? ארעא, כיון דלגוביינא קיימא - כמאן דגזי דמי, ויתמי נייתי ראיה ונשקול. וכי ר' יוחנן צבק בית הלל ועבד כז"ש? יש לתרץ: הכא, דהשיעבוד ענמו של כתובה עומד בספק - לא קיימא ארעא לגוביינא, אמרי ז"ה ללאו כגזבי דמי. אבל התם - היתומים מודו לז"ח צקרקע ענמו שהוא משועבד לו, ואינם מעבדין לפניו הקרקע. הלכך, אפילו בית הלל מודו דכזה"ג כגזבי דמי, ולא קיימא ארעא בחזקה יתמי. וכיון דלא קיימא בחזקה יתמי - על היתומים להצ"א ראיה מן השצח. דומיא דעיר ואילן דמייתי עלה: ספק זה קודם ספק זה קודם - קוץ ונותן דמים. אלמא, כיון דלמיקץ קאי, דצין אס קדם האילן צין אס קדם העיר - קוץ, אלא שאם קדם האילן קוץ ונותן דמים, אמרי ליה: זיל קוץ, ודמי - אייתי ראיה ושקול. גזי הו' ארעא נמי, אמרי ליתמי: הצו ליה ארעא לז"ח, דהא לגוביינא קיימא, ושצח אייתו ראיה ושקילו. מפי מורי"ה. לאו בגבוי דמי. הכא לא שייכא כל הני פלוגתא דרבי מאיר ורבנן דפליגי בפרק "השואל" (ב"מ דף ק:). דכל העומד לצזור (ב' כצזור דמי, ופלוגתא דר' שמעון בן גמליאל ורבי פרק קמא דסנהדרין (דף טו.), ובפרק "השולח" (גיטין דף לט.) בכל העומד לגזוז, ופלוגתא דרבי שמעון ורבנן בפרק "המנחות והנסכים" (מנחות דף קב:). כל העומד לזרוק כזרוק דמי, וכן לפדות ולשרוף. דלאו כדא מתיתא נחות להו, דהכא כ"ע מודו דאמרי' לאו כגזבי דמי, והעמד ממון בחזקה צעליו, שהרי צריך דיינין, ולא צידו הוא, כדאמר *גזי גר: מי יימר דמודקקין ליה צי דינא. וטעמא דר' מאיר כצזורות דמיין - משום דצידו, ואין צריכין לגופן, הלכך לא חשיב להו כקרקע.

והכי אמר בפרק "צהמה המקשה" (פולין דף עג.) גזי ידות הכלים דאין מטבילין אלא עד מקום מדה - משום דעומדין ליקנן. וגזי שערו העומד לגזוז אמר בפרק קמא דסנהדרין (דף טו.) דמודה רבי מאיר דלאו כגזוז דמי, משום דאשצוחי אשצח כל מה דקאי. ומיהו רבן שמעון בן גמליאל פליג ואמר כגזוז דמי, דלא עבד איניש דשציק ליה. והני דרבי שמעון - טעמא אחרינא אית צבו, ולא אמר אלא במקום מנזיה, כגון זריקת דם ופדיית פרה כשמנא אחרת נאה ממנה, ושריפתה. אבל צהני דרבי מאיר ורשב"ג - לא שייך האי טעמא. והא דאמר גזי שופר של עבודה זרה בפרק "רואהו צית דין" (ר"ה דף כח.), וגזי לזבז של אשירה (סוטה דף לא:), ומנעל בפרק "מנזת חלינה" (יבמות דף קג:). כחותי מכתת שיעוריה - אפי' רבנן מודו, משום דאיסור הגאה הוא ולא הוא אלא כעפרא דארעא צעלמא, וליכא שיעורא. ופרה - חיצת הקדש מהני. וצריך עיון: כלאי הכרס אמאי מטמאין טומאת אוכלים ולא אמר כחותי מכתת שיעוריה? הלכך ליכא לדמויי להדדי. והא דאמר בפרק "נערה" (כתובות דף נה:). כל העומד לקצור כקצור דמי - התם טעמא דלא תקנו לז"ח לגבות אלא דבר הצריך לקרקע קתא, וכן פירש רש"י (ב"מ טו:). שצח המגיע לכתפים - שעומד בקרוב לקצור וצריך עדיין קתא לקרקע. *בית רבי המקנא לארוסתו. כך צרייתא זו שנויה בחזקה (פ"ה): המקנא לארוסתו ולשומרת יבם שלו, אם משכנסה נסתרה - או שותה או לא נוטלת כתובה. הרוצח שנשא עקרה או זקינה, ויש לו אשה וצנים - או שותה או לא נוטלת כתובתה. [מעוברת ענמו או מניקת ענמו - או שותה או לא נוטלת כתובתה]. כהנת לוי' וישראלית שנשא לכהן ללוי וישראל, ממזרת לממזר, נתינה לנתין, ואשת גר לגר ועבד משוחרר, והאיילוניות - או שותה או לא נוטלת כתובתה. רבי שמעון בן אלעזר אמר: איילוניות לא שותה ולא נוטלת כתובתה, שנא': "ונקתה ונורעה ורע" - שראוי לזרע, פרט לאיילוניות שאינה ראויה להזרע. אבל המקנא לארוסתו ולשומרת יבמתו שלו, עד שלא כנסה נסתרה - לא שותה ולא נוטלת כתובתה. הרוצח [שנשא עקרה וזקינה ואין לו אשה וצנים] - לא שותה ולא נוטלת כתובה. מעוברת חצירו ומניקת חצירו - לא שותה ולא נוטלת כתובה. רבי אליעזר אומר: יכול הוא להפרישה ולהחזירה לאחר זמן.

הנהגות הב"ח (א) תוס' ד"ה לוח וכו' דכצזורות דמיין:

הנהגות הב"ח (א) תוס' ד"ה לוח וכו' דכצזורות דמיין:

הנהגות הב"ח (א) תוס' ד"ה לוח וכו' דכצזורות דמיין:

הנהגות הב"ח (א) תוס' ד"ה לוח וכו' דכצזורות דמיין:

הנהגות הב"ח (א) תוס' ד"ה לוח וכו' דכצזורות דמיין:

תוספות שאני

וב"ה סב"י לאו בגבוי דמי' חובעת כתובתה מספק דדילמא ונאי הלכך אינהו ודאי והיא ספק ואין ספק מו"יא מידי ודאי ועל"ה להביא ראיה שלא זינתה ל"ה. מחלוקת בעקרה וזקינה פ"ה מחלוקת דפליג רבי אליעזר ואמר (ב' ראויה אשה אחרת אבל איילונות כי נמי ראויה לקיימה היא מיהו לא שריא מהאי טעמא דראויה להריון בעינן ועקרה ע"י מכה (ב' א) וזמר דיטול לישא אשה אחרת ט' בעקרה וזקינה לליכא למימר אינה שותה אלא טעמא משום דלא חזיא לקיימה עלה פליג ר"א ואמר וכו'. (ב' חזקה מינא דבת הכיון הוא קודם לכן אבל איילוניות מפטן אפה לקיימה היא ולא מו"יא.

[ומי' הישב תוס' ב"ק א': ד"ה שבת ותוס' ב"ב מב: ד"ה שבת]

רש"י